

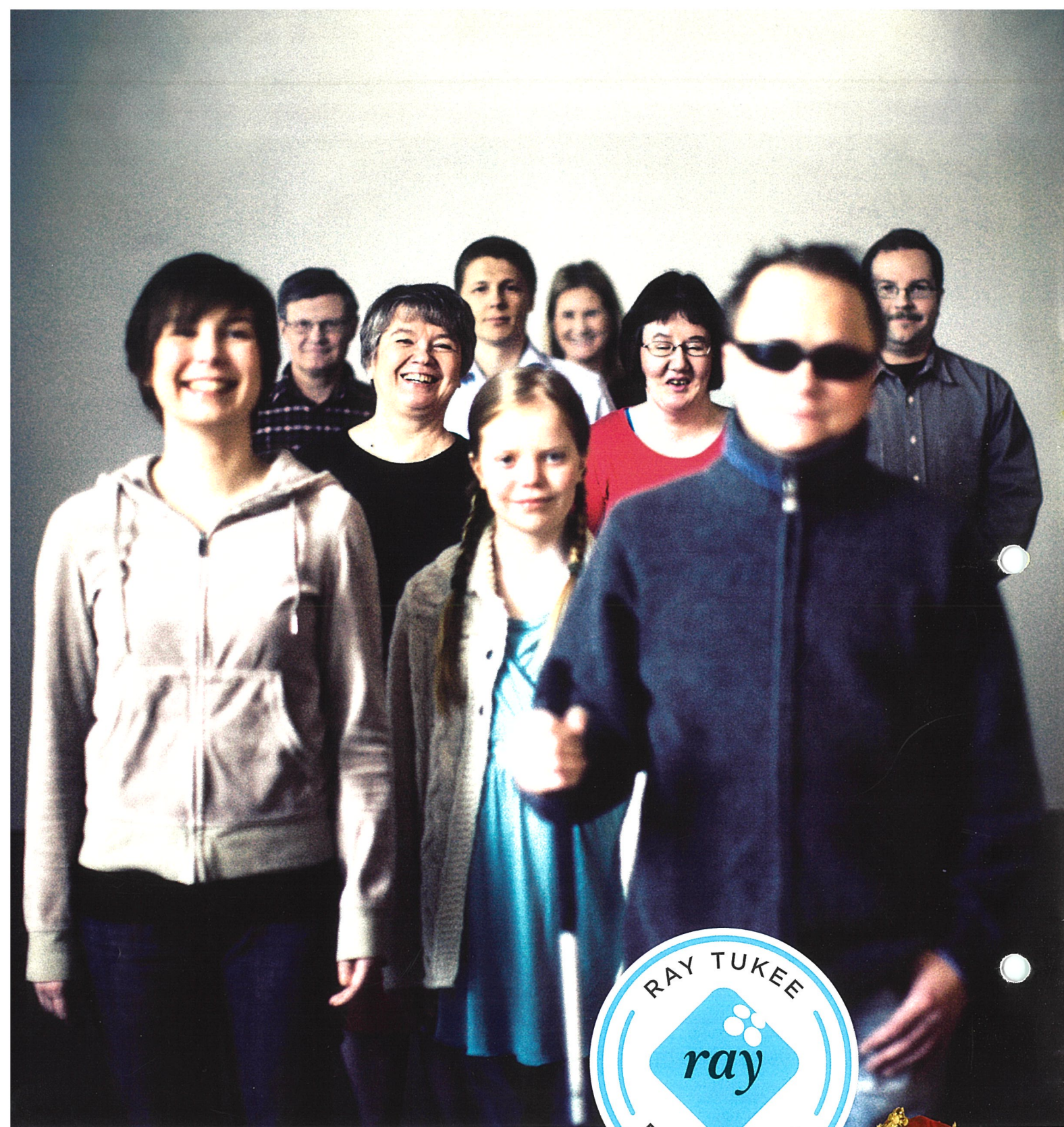

3 • 2009

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Maaliskuu

Peleistä on iloa meillekin.

RAY ohjaa peliensä koko tuoton kansalaisjärjestöille,
jotka puolestaan auttavat suomalaisia pitämään paremmin
huolta itsestään ja toisistaan.

Suomen Kuurosokeat ry saa tänä vuonna RAY:ltä
2 614 000 euroa avustusta tärkeään työhönsä.

www.raytukee.fi

Aistipäivä Toimintakeskuksessa

Tietoa tuotetaan eri käyttäjäryhmille

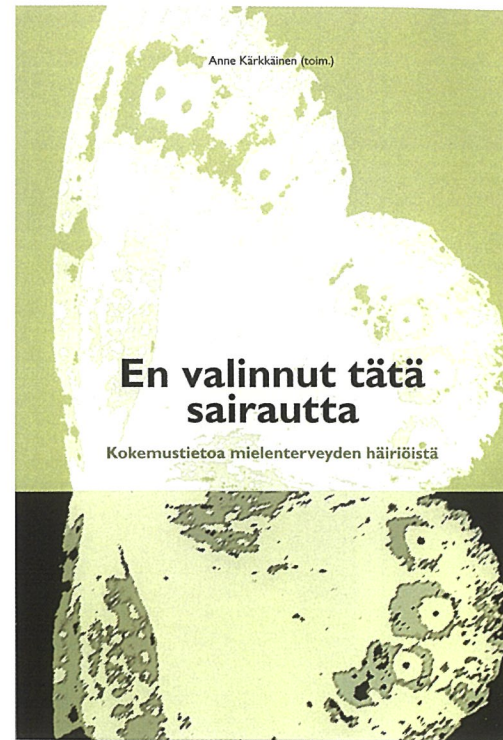
Pääsiäismuistoja Karjalankannakselta

Sisältö

Pääkirjoitus: Yhteistyöllä vaikuttavuutta.....	2
Aistipäivillä saadaan tietoa apuvälineistä ja palveluista.....	4
Risto Hoikkasen toinen tuleminen..	7
Luetus-ohjelma tuo paperiset julkaisut tietokoneelle.....	9
Viisi kysymystä.....	11
Mediatuotannolla monipuolisuutta yhdistyksen viestintään.....	12
IT-tuen aluejakoon muutos Helsingissä.....	14
Kohtaamisen onnistumiseksi -tiedote valmistunut.....	15
Muistoja pääsiäisen vietosta Karjalankannaksella ja muualla Suomessa..	16
Runo: Pääsiäistä.....	17
Vauhtia ja käänteitä Usherina - kolmen nuoren kertomus.....	18
RAY-mainos.....	20

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 17.4. Aineiston on oltava toimituksessa 27.3. mennessä.

Kannen kuvassa **Kati Alanen** kokeilee pistenäyttöä Aistipäivillä. Kuva: Tuija Wetterstrand.

Tamperelainen Kokemus tiedoksi-projekti on julkaissut koskettavan kirjan "En valinnut tätä sairautta. Kokemustietoa mielenterveyden häiriöistä." Kirjassa on kolme artikkelia **Anu Mikkolalta**. Kirjaa voi tilata hintaan 20 euroa ja postituskulut projektin kautta s-postiosoitteesta toimisto@muotiala.fi. Kirjan sisällöstä ja sen aihepiiristä voi tiedustella Anu Mikkolalta, s-posti: anu.mikkola@tintti.net. Kirjaa löytyy yksi kappale keskustoimistosta.

TUNTOSARVI 35. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Toimitus:** Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. (09) 54953521, matkap. 040 7532026, tekstip. (09) 54953526, faksi (09) 54953517, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Raili Karisaari (sihteeri), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförtelet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. (09) 5495 350, tekstip. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla **www.kuurosokeat.fi** Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

— PÄÄKIRJOITUS —

Yhteistyöllä vaikuttavuutta

Suomen perustuslain kuudennessä pykälässä kirjoitetaan yhdenvertaisuudesta näin: "Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella."

Jokaiselle kuuluu mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin, päättää omista asioistaan ja tulla kuulluksi.

Järjestön Tavoiteohjelmassa on monessa kohdissa sana: vaikuttamme. Vaikuttamisella tavoitellaan parempaa oloa ja parempaa huomista. Jotta voimme vaikuttaa tehokkaasti, tarvitsemme yhteistyöverkostoa ja kumppaneita.

Kumppanuus on tiimityötä ja se perustuu yhteisiin tavoitteisiin ja luottamukseen. Yhteistyöllä voidaan saada paljon aikaan. Työntekijät verkostoituvat ja saavat yhteistyökumppaneita. Vaikuttamistyössä kumppanuus on erittäin tärkeä.

Helposti käy niin, että pienen järjestön ääntä ei kuulla. Siksi

meidän järjestön työntekijöillä pitää olla kova ääni, jotta äänemme kuuluu muille. Meidän pitää rohkeasti ja voimakkaasti tuoda vaikuttamistyössä omat näkemyksemme esille. Siellä missä puhutaan ja päätetään kuurosokeiden asioista, pitää meidän olla äänessä. Tavoitteena on, että kuurosokeutta ymmärretään paremmin yhteiskunnassa ja, että kuurosokeiden ja kuulonäkövammaisten oikeudet toteutuvat yhdenvertaisina kautta maan.

Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ensimmäisessä artiklassa sanotaan: "Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä."

Kumppanuus, yhteistyö ja ymmärrys toisiamme ja muita järjestöjä kohtaan tuo työhömme ja elämäämme lisäarvoa ja laatua. Meillä on annettavaa muille ja muilla meille.

Hyvää kevättä!

Kai Leinonen
toiminnanjohtaja ■

Aistipäivillä saadaan tietoa apuvälineistä ja palveluista

Ylh. Ebe Nogesmäe (kesk) ja Marjatta Puromäki tutkivat kannettavia lukulaitteita. Oik Samuli Kujanpää tunnustelee fm-laitetta.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Suomen Kuurosokeat ry:n Apuväline-projekti järjestää tänä vuonna yhteistyössä Kuurojen Palvelusäätiön Senioriohjelman ja Näkövammaisten Keskusliitto ry:n Senioripalveluiden kanssa Aistipäiviä eri puolilla Suomea. Aistipäivät ovat kuulo- ja näkövammaisuuteen liittyviä pienimuotoisia messutapahtumia, joissa esitellään kuulon ja näön apuvälineitä sekä

päivittäistoimintoihin liittyviä ratkaisuja. Tavoitteena on myös järjestää jokaisen Aistipäivän yhteyteen apuvälineaiheinen luento tai asiantuntijapaneeli.

Vuoden ensimmäinen Aistipäivä järjestettiin Kuurosokeiden Toimintakeskuksessa Tampereella maaliskuisena keskiviikkona, 4.3. Kuurosokeille oli varattu mah-

dollisuus aamupäivän ajan tutustua näyttelyyn rauhassa yhdessä ammattihenkilöstön kanssa, ennen kuin näyttelyt virallisesti avautuivat kaikille kiinnostuneille. Paikalla oli jo heti aamusta runsaasti väkeä. Apuvälineprojektin vastaava **Kristina Forsberg** sukkuloi kiireisenä eri näyttelypisteiden välillä.

Heti ensimmäisten joukossa sisään tulee virolaissyntyinen **Ebe Nogesmäe**. Ebe kertoo, että häntä kiinnostaa erityisesti kannettava lukulaite, joka suurentaa tekstin portaattomasti lukutelevision tapaan. Lukulaite mahtuisi silti kätevästi laukkuun, eikä paina paljon. "Tavallinen suurennuslasi ei riitä minulle", Ebe kertoo. "Kannettavaa lukulaitetta voisin käyttää kaupassa asioidessa. Esimerkiksi oikean kasvoveden valinta olisi helpompaa, kun näkisin tuoteselostukset kunnolla. Myös verokortin täytössä laitteesta olisi apua."

Aluesihteerin **Marjatta Puromäki** auttaa Ebeä tämän tutkiessa lukulaitteita näön apuvälineitä esitteleviltä näyttelypöydiltä. Kun Marjatta näkee TAYS:in kuulonäkövammaisten kuntoutusohjaaja **Pirjo-Riitta Urvannan**, hän kertoo tälle Eben ongelmasta. Pirjo-Riitta Urvanta kehottaa Ebeä ottamaan yhteyttä häneen, että voitaisiin selvittää, auttaisiko suurennuslasin mallin vaihto kaupassakäyntiin. Lukulait-

teita on toistaiseksi myönnetty apuvälineeksi melko vähän, etenkin silloin, jos kotona on jo luku-tv. Marjatta, Pirjo-Riitta ja Ebe kuitenkin sopivat, että Ebe tekee hakemuksen, jossa perustelee lukulaitteen tarpeen apuvälineenä itselleen ja kertoo hakemuksessaan myös hänelle parhaiten sopivan mallin ja merkin. "Malleja on niin paljon ja ominaisuudet muuttuvat niin nopeasti, että niitä ei kannata pitää sairaassa valmiina. Mikäli laite myönnetään apuvälineenä, se hankitaan asiakkaalle uutena", Pirjo Riitta Urvanta toteaa.

Seuraavaksi pääsen jututtamaan **Carita Halmetta**. Carita on liikkeellä tulkin kanssa. "Ilman tulkkia näyttelyyn tutustumisesta ei olisi tullut yhtään mitään", Carita huokaa. Hän kertoo etsineensä tietoa kuulokojeista, joissa on kiinteänä pieni fm-laitteen vastaanotin. Uusimpiin kuulokojemalleihin fm-laitteen vastaanottimen saa valmiina, vanhempiin sen saa kätevästi kiinnitettävä erillisen audiokengän avulla.

Carita kiittelee tilaisuutta hyvin järjestetyksi ja sanoo nähneensä paljon kaikkea mielenkiintoista. "Talon puolesta kiinnosti erityisesti IET-toimintojen esittely, jossa oli esillä arkipäivän pienapuvälineitä ja niksejä. Myös haattalasiens ja suodatinlasien esittelypiste oli kiin-

nostava ja hyödyllinen, koska niitä olisi ollut vaikea muualta yhtä aikaa löytää”, Carita summaa.

Kati Alanen on tullut myös paikalle ja kokeilee kiinnostuneena erilaisia tietokoneeseen liitettäviä pistenäytöjä. Kati kertoo, ettei ole vielä enää tutustunut koko näyttelyyn, joten hän ei osaa vielä sanoa, mikä on kaikkein mielenkiintoisin kohde. ”Tulin hakemaan tietoa langattomista kuulokkeista. Täällä ei ollut sellaisia näytteillä, mutta tapasin esittelijän, joka lupasi ottaa selvää juuri minun tarpeisiini sopivista kuulokkeista ja hän ilmoittelee niistä sitten minulle”, Kati kertoo tyytyväisenä.

Paneelikeskustelu

Iltapäivällä osa esittelypisteistä sulkeutuu, kun väki pakkautuu kuuntelemaan panelisteja. Paneelin keskustelijoina olivat korva-, nenä- ja kurkkutautien sekä audiologian erikoislääkäri **Voitto Kotti** ja näönkuntoutuksesta vastaava lääkäri **Anu Jalkanen** Tampereen yliopistollisesta sairaalasta. Paneelia johti Kuurosokeiden Toimintakeskuksen uusi johtaja **Risto Hoikkanen**.

Asiantuntijapaneelissa keskusteltiin kuulon ja näön yhdistelmävamman huomioimisesta apuvälineasioissa.

Kaksoisaistivamma on niin harvinaisen, että siihen keskittyviä asiantuntijoita on vähän.

Paneelin päätteeksi yleisö sai esittää kysymyksiä, joita tulikin erityisen paljon juuri kuurosokeilta.

Yhteenvetona paneelin annista jäi se, että kuulo- ja näkökeskuksen asiakkaan on hyvä itsensä kertoa mahdollisimman tarkkaan omista tarpeistaan ja toiveistaan. Näin pystytään parhaiten varmistamaan se, että jokaisen yksilölliset tarpeet voidaan ottaa huomioon.

Aistipäiviä tulossa eri paikkakunnille

Tänä vuonna Aistipäiviä järjestetään useilla paikkakunnilla eri puolilla Suomea. Pääosa tapahtumista on syksyllä.

”Tapahtumiin kutsutaan kuurosokeita, heidän läheisiään, vapaaehtoisia avustajia ja laajemminkin ikäihmisiä sekä apuvälineasioiden parissa työskenteleviä ammattilaisia kyseiseltä paikkakunnalta ja lähikunnista. Kuurosokeille pyritään rauhoittamaan näyttelyyn tutustumiseen oma aika aina silloin, kun se on mahdollista. Tapahtumista tiedotetaan Kuurosokeiden Uutislehdessä lähempänä ajankohtaa”, kertoo Aistipäivien suunnittelussa mukana ollut Kristina Forsberg. ■

Risto Hoikkasen toinen tuleminen

Risto Hoikkanen työhuoneensa edessä.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Olin sopinut Kuurosokeiden Toimintakeskuksen uuden johtajan **Risto Hoikkasen**, 44, kanssa, että haastattelen häntä Tuntosarveen samana päivänä, kun talossa on Aistipäivät. Tapahtuma oli aika tarkkaan kuukausi Risto Hoikkasen ensimmäisestä virallisesta työpäivästä talossa, joka oli 2. helmikuuta. Päivän aikana käy selväksi, että uusi työ on alkanut hyvin vauhdikkaasti. Puhelin soi yhtenä ja ihmiset tulevat juttelemaan ja sopimaan tapaamisista.

Toimintakeskuksen työntekijöille ja monille asiakkaille Risto Hoikkanen on tuttu vuosien takaa. Ensimmäisen kerran Risto tuli taloon

vuonna 1995, kun hänet palkattiin yhdistyksen ensimmäiseksi IT-tuen työntekijäksi. ”Sekin oli kiireistä aikaa”, Risto Hoikkanen muistelee. ”Kohta työt alettua olin jo asentanut kuurosokeille kymmeniä tietokoneita apuvälineineen. Hain mallia IT-toiminnalle muista Pohjoismaista, missä oli kuurosokeiden atk-projekteja jo käynnissä. Paljon tein yhteistyötä myös Näkövammaisten Keskusliiton kanssa.”

Neljän vuoden kuluttua Risto Hoikkanen jätti työt järjestössä ja siirtyi yritysmaailman palvelukseen. ”Halusin ottaa mittaa itsestäni”, Risto perustelee. ”Kasvoin viittomakielisessä perheessä ja siihen asti kaikki työpaikkani olivat jollain lailla tekemisissä viittomakielen kanssa. Halusin kokeilla työntekoa aivan erilaisessa toimintaympäristössä.”

Risto Hoikkanen eteni uudella urallaan mukavasti mistä kertoo muun muassa se, että yritys otti hänet mukaan johtajakoulutukseen. Veri veti kuitenkin takaisin järjestömaailmaan. Kun Toimintakeskuksen johtajan paikka tuli hakuun, Risto oli valmis jälleen uusiin haasteisiin.

Tämän vuoden Risto Hoikkanen on Kuurosokeiden Toimintakeskuksen johtaja. Vuoden 2010 astuu voimaan uusi organisaatio. Riston työnkuva muuttuu siten, että Toimintakeskuksen johtajuuden lisäksi hänen vastuulleen tulee koko Suomen Kuurosokeat ry:n asumis- ja kuntoutumispalvelut.

”Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksella Jyväskylässä säilyy edelleen oma johtaja, **Tytti Kaisla**. Toimintakeskuksen johtajuuden lisäksi johdan ensi vuoden alusta myös järjestön kuntoutumis- ja asumispalveluita”, Risto Hoikkanen selventää. ”Rakenname organisaatiota tämän vuoden yhteistyössä Tytin kanssa ja haemme yhteistä toimintatapaa.”

Talous, talous ja talous

Toimintakeskuksen toimintaan Risto Hoikkanen on saanut perehdytyksen **Kirsti Tammiselta**. ”Tiimit, talon toiminta, talous ja taas talous”, Risto tiivistää Kirstiltä saamansa opit. Koska talo oli jo entuudestaan tuttu, Risto ei koe, että vastaan olisi tullut mitään varsinaisia yllätyksiä. ”Paljon tähän liittyy talous- ja henkilöstöasioiden hoitoa, mutta sehän oli tiedossa jo etukäteen.”

Kymmenen vuoden aikana Risto Hoikkasen mielestä on tapahtunut

huima kehitys kuurosokeiden tiedonsaannissa ja kommunikaatiomenetelmissä. Myös organisaatiossa on tapahtunut paljon myönteistä. ”Johtamiskulttuuria on kehitetty ja poikkiorganisatorista yhteistyötä on vahvistettu. On visio ja tavoiteohjelma”, Risto luettelee.

Työhön liittyvät rahoitusasiat ja sopimusneuvottelut vaativat yhteistyökumppaneihin tutustumista, joten Risto Hoikkasen kalenteri täyttyy tapaamisilla. Kuurosokeiden kommunikaatioon liittyviin uusiin tutkimuksiin Risto aikoo myös paneutua huolella.

Liikenevän vapaa-aikansa Risto pyhittää perheelleen. Kotona Vesilahdessa itse rakennetussa talossa asuu Riston kanssa vaimo, neljä lasta ja yksi lapsenlapsi. Kesäisin harrastuksena on mehiläishoito.

Työnsä tärkeimmäksi tavoitteeksi ja samalla haasteeksi Risto Hoikkasen määrittelee hyvän ja laadukkaan palvelun tuottamisen kuurosokeille. Sekä kuurosokeiden että rahoittajien tarpeet muuttuvat ajan kuluessa. Uusi organisaatio antaa Riston mielestä hyvät kehykset palvelujen kehittämiseen.

”Suurin haaste on varmasti pitää näppini irti tietotekniikasta”, sanoo Risto pilke silmäkulmassa. ■

Luetus-ohjelma tuo paperiset julkaisut tietokoneelle

Heikki Ekola

Paperille painetun tiedon saaminen on näkö- ja kuulonäkövammaisille suuri ongelma. Näkövammaisten Keskusliiton Tiedonhallintapalvelut (THP) vastaa tiedon tarpeeseen tuottamalla paperille painettuja julkaisuja tietokoneella luettavaan muotoon. Julkaisujen lukeminen tapahtuu Luetus-nimisen ohjelman avulla. Luetus-ohjelmaa saavat käyttää vain näkövammaiset, jotka eivät voi joko lainkaan tai joilla on suuria vaikeuksia lukea paperille painettuja julkaisuja. Viime syksystä lähtien Luetus-ohjelman on voinut asentaa myös matkapuhelimeen. Lukeminen tapahtuu erilaisten apuvälineiden avulla, kuten suurennusohjelmat, puhesyntetisaattori ja pistenäyttö.

Miten julkaisuja pääsee lukemaan?

Luetus-muotoisten julkaisujen lukeminen edellyttää THP:n asiakkuutta. Luetus-ohjelma asennetaan asiakkaan omalle tietokoneelle. Mikäli tietokonetta ei ole, eikä sitä ole mahdollista itse hankkia, voi tietokoneen vuokrata 90 euron vuosivuokralla Tiedonhallintapalveluista.

Julkaisut haetaan luettavaksi tietokoneelle tai matkapuhelimeen internetin kautta. Tästä syystä lukijalla on oltava nettiyhteys. Vanhin käytössä oleva Luetus-ohjelma, DOS-Luetus, toimii modeemiyhteydellä lankaliittymän kautta. Uudemmissa Luetus-ohjelmissa käytetään laajakaistayhteyttä.

Millainen Luetus-ohjelma?

Se, millainen Luetus-ohjelma tietokoneelle asennetaan, riippuu tietokoneen käyttöjärjestelmästä. Luetus-ohjelma on olemassa DOS-, Windows- ja Linux-käyttöjärjestelmille. Matkapuhelimeen Luetus voidaan asentaa silloin, kun siinä on Symbian-käyttöjärjestelmä.

DOS-Luetus on ensimmäinen THP:n valmistamista Luetus-ohjelmista. Sitä käyttää yhä hieman yli 200 henkilöä. DOS-käyttöjärjestelmässä Luetus-ohjelma on kätkeyty eräänlaisen valikkojärjestelmän sisään. Tätä valikkojärjestelmää kutsutaan DOS-Oveksi. DOS-Oven ansiosta käyttäjän ei tarvitse osata itse

tietokoneen eli DOS-käyttöjärjestelmän käyttöä. DOS-Luetusta voi käyttää niin pitkään kuin oma kone pysyy käyttökunnossa ja perinteinen lankapuhelin on käytettävissä. Uusia DOS-Luetus-ohjelmia ei kuitenkaan enää asenneta.

Windows-Luetus-ohjelma on kaikkein suosituin, vaikka se onkin monen mielestä kaikkein vaikein. Toisaalta, jos hallitsee Windows-käyttöjärjestelmän, oppii helposti käyttämään myös Windows-Luetusta.

Uusin tietokoneella lukemisen mahdollistava Luetus-ohjelma on Linux-Luetus. Myös Linux-Luetus on rakennettu Ovi-muotoiseksi, joten siirtyminen DOS-Ovesta Linuxiin ei vaadi paljon opettelua. Tietokoneen käyttötaitoja ei juuri edellytetä. Linux-Ovi sopii henkilöille, jotka käyttävät tietokonetta pääasiassa vain julkaisujen lukemiseen ja sähköpostiin ja jotka eivät halua opetella Windowsin käyttöä. Linux-Oven avulla tietokonetta voidaan kuitenkin käyttää monipuolisemmin kuin mihin DOS-Ovi antaa mahdollisuuden. Sähköpostin sekä julkaisujen lukemisen ja niiden hakemisen lisäksi sen avulla voi lukea erilaisia muita tiedostoja kuten PDF- ja Word-asiakirjoja ja kuunnella useita Internet-radioasemia. Linux-Oven käyttäjiä on tällä

hetkellä kolmisenkymmentä, mutta määrä on kasvussa. Erityisesti kuolonäkövammaisilta käyttäjiltä on tullut myönteistä palautetta Linux-Oven helppokäyttöisyydestä.

Tietokoneiden lisäksi julkaisuja voidaan Luetus-ohjelman avulla lukea myös uusimmissa Nokian matkapuhelimissa. Matkapuhelimen käyttö on hallittava hyvin.

Mitä julkaisuja on saatavissa?

Luetus-ohjelmassa ilmestyy päivittäin kolmisenkymmentä sanomalehteä. Valtakunnallisten Helsingin Sanomien ja Kauppalehden lisäksi Iltalehti ja Iltasanomat. Ruotsinkielisistä lehdistä ilmestyy Hufvudstads Bladet. Luettavissa on myös kaikki maakunnalliset valtakunnalliset ja joukko alueellisia lehtiä.

Aikakauslehtiä on saatavilla useita kymmeniä erilaisia, yleisaikakauslehdistä erilaisiin harrastelehtiin. Osa lehdistä muokataan käsin, joten ne ilmestyvät pienellä viiveellä paperille painettuun lehteen verrattuna.

Luetus-ohjelman avulla on mahdollista hakea luettavaksi myös elektronisia kirjoja. Celia - Näkövammaisten kirjasto on tuottanut runsaasti e-kirjoja. Samoin THP:n asiakkaat ovat valmistanee suuren määrän kirjoja muiden luettavaksi. Yhdessä näiden kirjojen määrä nousee tuhansiin.

Lehtien ja kirjojen lisäksi Luetus-ohjelman julkaisuvalikoimasta löytyy erilaisia ajankohtaisia ja ajattomia luetteloja ja muita julkaisuja kuten Raamattu, vaaliesitteet tai luettelo kaikista apteekeista myytävistä lääkkeistä. Jotkut järjestöt ovat tuottaneet omaa tiedotusmateriaaliaan Tiedonhallintapalvelujen asiakkaille.

Miten THP:n asiakkaaksi pääsee?

Tiedonhallintapalveluiden asiakkaaksi pääsevät kaikki, joiden näön heikkenemisestä johtuva invaliditeetti on vähintään 50 prosenttia. Suomen Kuurosokeat ry:n asiakkuus riittää todistamaan heikentyneen näön.

Asiakkaaksi pääsee täyttämällä ilmoittautumislomakkeen ja allekirjoittamalla tämän jälkeen asiakassopimuksen. Aluesihteerit auttavat tarvittaessa jäseneksi pääsemisessä. ■

Näkövammaisten Tiedonhallintapalveluiden (THP) toiminta alkoi 20 vuotta sitten, maaliskuussa 1989. Palveluiden suunnittelussa on otettu huomioon myös kuurosokeat käyttäjät. THP:n toiminnasta kerrotaan lisää kevään lehdissä.

Viisi kysymystä

Koonnut: Aatos Ahonen

1. Kestikö satavuotinen sota alle vai yli sata vuotta?
2. Mikä Pohjoismaa itsenäistyi viimeiseksi?
3. Mikä meri on Saudi-Arabian ja Egyptin välissä?
4. Antiikin Roomassa oli publikaaneja. Keitä he olivat?
5. Nyt kun kevät on tulossa niin muistatko, minkä värinen on rentukan kukka?

Vastaukset:

1. Yli, kaikkiaan 116 vuotta
2. Islanti
3. Punainen meri
4. Veronkantajia
5. Keltainen

Mediatuotannolla monipuolisuutta yhdistyksen viestintään

Äidinkieleltään viittomakielinen Markus Aro on jo yli vuoden ajan kääntänyt Tuntosarven viittomakielelle. Tiedottaja Tuija Wetterstrand lähettää Markukselle kuvausta varten etukäteen valmisteltavaksi Tuntosarvesta sähköpostilla saman pdf-tiedoston, mikä menee painoon. Kalle Kiviniemi (vas) kuvaa käännöksen ja muokkaa aineiston DVD-videoksi, joka kopioidaan NKL:n äänittämössä kaikille tilaajille. Kuva: Raili Karisaari.

Merja Kovanen

Kuurosokeiden tiedonsaannin mahdollisuudet ovat viime vuosina merkittävästi parantuneet. Yhä useampi kuurosokea saa lehdet suoraan tietokoneelle, josta ne voi sitten lukea itselleen sopivilla

apuvälineillä. Kirjoitettuun kieleen perustuva tiedotus ei kuitenkaan tavoita kaikkia kuurosokeita. Viittovia henkilöitä on jo vuosien ajan palveltu tuottamalla osa materiaalista - lähinnä Tuntosarvi lehti ja Jäsenkirje -

viitottuna videona. Aikaisemmin viitotut videot kuvasi ja editoi ulkopuolinen henkilö. Suomen Kuurosokeat ry:n oma mediatuotanto käynnistyi hieman yli neljä vuotta sitten. Tuolloin yhdistyksen palvelukseen tuli IT-asiantuntija **Kalle Kiviniemi**, jolla oli mielenkiintoa ja edellisissä työtehtävissä hankittua mediatuotannon osaamista. Pian töihin tultuaan Kalle alkoi suunnitella yhteistyötä yhdistyksen eri yksiköiden kanssa. Toiminta on vuosi vuodelta laajentunut ja Kallesta on tullut merkittävä tuki niin yhdistyksen tiedotukselle kuin eri yksiköille ja projekteillekin. Kalle on varsinainen monitoimimies, sillä hän hoitaa koko tuotteen tekoprosessin suunnittelusta kuvaukseen ja tekniseen toteutukseen saakka.

“Kuvaan ja kokoan Tuntosarven viittomakielisen version kuukausittain. Versiolla on noin 40 katsojaa. Kääntämiseen suomen kieleltä viittomakielelle käytetään yksityistä käännösfirmaa. Viimeisen vuoden aikana viittojana on ollut melko säännöllisesti **Markus Aro** ja olemme tottuneet toistemme tapaan työskennellä. Yhteistyö on sujuvaa”, kertoo Kalle.

Tuntosarven lisäksi Kalle kuvaa ja kokoaa Suomen Kuurosokeat ry:n viitotut jäsenkirjeet neljästi vuodessa. Joitakin suurempiakin projekteja on tullut toteutettua, mm.

Kuurosokeiden Tulkkipalveluoppaan viittomakielinen käännös on Kallen kuvaama ja tuottama, samoin kuin Tieto- ja viestintäteknologian tukipalvelujen julkaisemat IT-viittomistot. Kalle toivoo yhteistyön kehittyvän ja laajenevan jatkossa. “Suurempiin projekteihin tarvitaan tiimityötä. Esimerkiksi projektien tuotoksia kootessa on tärkeää, että projektista vastaava henkilö on mukana prosessissa ja tietää jo alkuvaiheessa, millaista tuotetta tavoitellaan”, selventää Kalle työskentelytapojaan.

Uusin viittomakielisenä DVD:nä julkaistu tuote on Suomen Kuurosokeat ry:n Toimintakalenteri. Se tehtiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa ja perinnettä on tarkoitus jatkaa. Kaikkien valmiiden tuotteiden kopioimisen hoitaa nykyisin NKL:äänittämö.

Kallella on keskustuimistossa kuvaushuone ja kuvausvälineet. Vaikka nykyisilläänkin varusteilla jotenkuten pärjää, Kalle toivoisi parannusta työskentelyolosuhteisiin.

“Nykyinen kuvaushuone on liian pieni valojen asettelun näkökulmasta. Pieni suljettu tila myös lämpenee liikaa. Lisäksi kuvauskalustoa pitäisi saada uusittua”, toteaa ammattilaistason tuotantokamerasta haaveileva Kalle.

Lopputuotteissa käytettävä tekniikka on kehittynyt kovasti viime vuosina. Kallen tullessa yhdistyksen palvelukseen viittomakieliset videot jaettiin vielä VHS-kaseteilla. Nykyisin käytetään DVD- ja CD-levyjä, joita voidaan katsoa joko televisiosta tai tietokoneelta. Ympäristön ystäväksi tunnustautuva Kalle toivoo, että piakkoin voitaisiin siirtyä netti-jakeluun. Rompuista luopuminen säästäisi sekä luontoa että kustannuksia. Se vaatisi kuitenkin jonkin verran teknisiä investointeja.

Mediatuotanto on tähän saakka vinyt noin neljänneksen Kallen työajasta. Muun ajan hän toimii IT-tukitehtävissä samaan tapaan kuin muutkin Tieto- ja viestintätekniologian tukipalveluiden IT-asiantuntijat. Kalle vastaa keskustelun verkosta ja henkilökunnan työkohteista sekä tekee asiakaskäyntejä Helsingin alueella. ■

IT-tuen aluejakoon muutos Helsingissä

Marko Vainioma

Helsingin alueen IT-asiakastukea on maaliskuun alusta hoitanut IT-asiantuntija **Kalle Kiviniemi**. Aiemmin töitä tällä alueella teki **Mariano Mineo**. Muutos koskee vain Helsingin kaupungin asiakkaita. Vantaan, Espoon ja muiden Helsingin ympäryskuntien sekä Kaakkois-Suomen, Turun ja Kanta-Hämeen IT-asiantuntijana säilyy Mariano Mineo.

Muutoksella parannetaan Helsingin asiakkaiden palvelujen saatavuutta ja tasataan IT-asiantuntijoiden työmäärää.

Muutos tapahtuu portaittain asiakas-kohtaisesti. Alkuvaiheessa pyritään siihen, että IT-asiantuntija Kalle Kiviniemi ja aluesihteri **Heli Onkinen** tekevät yhteiskäyntejä. ■

Kohtaamisen onnistumiseksi -tiedote valmistunut

Riitta Lahtinen

Asioit terveystieteissä tai olet hoidettavana sairaalassa. Miten hoitohenkilökunta saa tiedon siitä, kuinka kanssasi toimitaan ja kommunikoidaan?

Virpi Türkmen on oppilastyönään koonnut kuurosokeilta toiveita ja ehdotuksia niistä asioista, joita henkilökunnan on hyvä tietää, jotta he osaaavat toimia kuurosokean asiakkaan kanssa. Näistä on tärkeimmät asiat koottu paperille, jonka voi tarvittaessa antaa hoitohenkilökunnalle tiedoksi. Tiedotteen ensimmäiselle riville voi itse kertoa omista kommunikaatio-toiveista ja opastustarpeesta esim. "Puhu minulle rauhallisesti ja selkeästi normaalilla äänellä. Käytän kahta kuulolaitetta. Metelissä kuuleminen on vaikeaa. Tarvittaessa voit kirjoittaa minulle tikkukirjaimia käteen. Tarvitsen myös opastusta liikkuessi."

Kohtaamisen onnistumiseksi -tiedotetta voi tulostaa osoitteesta www.kuurosokeat.fi. Se löytyy kommunikaatiopalveluista tietopisteestä. Tiedotteesta on saatavilla kopioita kevätkokoushuoneen pöydältä tai aluesihteriltä. Tiedote sisältää seuraavat asiat:

Olen kuulonäkövammaisen / kuurosokea henkilö ja kommunikoin:

Ilmaise itsesi, kun tulet paikalle ja kun poistut paikalta

Huomion kiinnittämiseksi

- kosketa minua rauhallisesti olkapäähän tai käsivarteen
- puhuttele minua selvästi ja rauhallisesti

Kerro kuka olet

- sano nimesi ja ammattisi
- anna sovittu merkki tai itseäsi kuvaava asia aina samalla tavalla

Kerro mitä aiot tehdä

- kerro aikeesi ennen kuin teet mitään
- näytä välinettä jota aiot käyttää tai kosketa toimenpidepaikkaa (käsi-varsi – verenpaine)
- kerro tulokset

Jos viet tai tuot minulle jotain

- kerro mitä toit, minne laitoit sen ja mitä veit pois
- anna minun tunnustella tuomaasi asiaa ja sitä, minne sen sijoitit

Pidä tavarat aina samoilla paikoilla ■

Muistoja pääsiäisen vietosta Karjalankannaksella ja muualla Suomessa

Hilkka Nieminen

Ollaan taas kevätpuolella talvea. Kohta on jo pääsiäinen. Aloin tässä aurinkoisen päivän valossa taas kirjoitella. Tuli niin mukavia pääsiäismuistoja mieleeni, että kerroin niistä teillekin.

Elämä on kuljettanut minua jo 82 vuotta. Siihen ikään olen kokenut monet pääsiäisen ilot eri paikoissa maamme. Suomessa on erilaisia pääsiäisenviettotapoja, sen olen saanut huomata.

Lapsuuteni pääsiäiset Karjalassa, luovutetulla Karjalankannaksella, säilyvät ikuisesti muistoissani. Pääsiäisilot alkoivat siellä palmusununtain aattona virpomisella. Sieltä kotipaikoiltani virpominen levisi varmaan meidän evakkojen mukana muualle Suomeen. Vietin evakkoikani ensimmäisen pääsiäisen Hämeessä. Siellä me virvottiin vain oman perheen keskuudessa. Emme tunteneet siellä ketään niin hyvin, että olisimme tehneet virpomisvitsoja muillekin kuin kotiväelle. Toista oli Karjalassa. Siellä koko kylän lapset kulkivat ison vitsakimpun kanssa talosta taloon.

Muitakin pääsiäiseen liittyviä tapoja meillä Karjalassa oli. Pääsiäispöydässä oli karjalanpaistia, lasten värjäämiä kananmunia ja kotona tehtyä määmiä. Karjalanpiirakoita-kin oli sen seitsemää sorttia. Äitini osasi tehdä monenlaisia piirakoita. Myöhemmin minäkin opin sen taidon niin hyvin, että kelpasin leipomoihin niitä tekemään, kun karjalanpiirakoita alettiin tehdä kauppoihin Hämeeseen ja muualle Suomeen.

Nuorisolla oli Karjalassa tapana

tehdä aina pääsiäisenä kylän suurimman talon ulkorakennukseen iso kiikku. Kiikku oli niin iso, ettei siihen laskettu pieniä lapsia kiikkumaan laikaan. Pienempien oli pysyttävä kaukana, kun isommat lapset kiikkutti. Pääsiäisyönä nuorison iloiset äänet kuuluivat kiikulta pitkälle.

Jouduin kiertämään evakkona monella paikalla Suomea, mutta pääsiäiskiikkuja en muista nähneeni missään muualla. Ei niitä ollut Ruotsin Taalainmaan läänissäkään, minne elämä sitten myöhemmin minut moneksi vuodeksi kuljetti asumaan.

Mutta me karjalaiset olimme ihmeisämme, kun näimme pääsiäiskokkoja poltettavan Porissa päin. Pohjanmaallakin niitä poltettiin. Itse ihailin nuorena ensimmäisen kerran komeaa kokkoa Perniössä. Myöhemmin isoäitinä sain ilokseni olla myös lapualaisen sukulaistalon kokolla. Minusta kyllä tuntui, että juhannus on se oikea kokkojuhla. Mutta onhan pääsiäisen vietollakin omat tapansa eri paikkakunnilla. Yhteinen suomalainen tapa on kyllä munien maalaaminen ja määmin syöminen. Niin että hauskaa määmijuhlaa vaan teille jokaiselle! ■

Pääsiäistä

Valon – heräämisen juhlaa viettää maa.
On väistynyt taas vuoden pimein aika.

Kellot pääsiäistä, juhlaa julistaa.
Taas elämäämme saapui valon taika.

Käyn hartain mielin sisään temppeliin.
Ja tunnen suurta rauhaa siellä.

Kun katson ristipuussaan kuvaa Mestarin, mä silloin tiedän:
On turva Kristuksessa elämän tiellä!

Hilkka Nieminen ■

Vauhtia ja käänteitä Usherina - kolmen nuoren kertomus

Teksti: Jaakko Evonen, kuvat haastateltavien kotiarkistoista

Marianne Mielityinen

Marianne Mielityinen asuu tällä hetkellä Turussa. Opiskelut veivät 24-vuotiaan Mariannen Tampereelta aurinkoiseen rantakaupunkiin reilut neljä vuotta sitten. Nyt Marianne on valmistunut viittomakielen ohjaajaksi Turun kristilliseltä opistolta. Hymy irtoaa helposti, sillä ala tuntuu hänestä juuri sopivalta. Syynä on halu työskennellä ihmisten kanssa. Työtä on riittänyt mukavasti, sillä tammi-kuussa alkoivat henkilökohtaisen avustajan työt erityisammattikoulussa. Lisäksi nuorta naista työllistävät

tukihenkilön tehtävät Tampereella ja kesäisin ohjaajana toimiminen kursseilla. Marianne onkin aina pitänyt tärkeänä sitä, että voi käydä töissä kuulonäkövammasta huolimatta.

Kansainvälisyys on osa Marianneaa. Hän kertoo haaveilevansa, että voisi työskennellä ainakin vuoden ajan ulkomailla. Vielä kuitenkaan kohdemaata ei ole selvillä, mutta Marianne elää päivän kerrallaan eikä ota turhia paineita. Hän neuvookin hyväksymään itsensä sellaisena kuin on. Kuulonäkövammaisuus on loppujen lopuksi vain kahden aistin toiminnan häiriö. Positiivinen suhtautuminen vastoin käymisiin on auttanut Mariannen mukaan paljon elämässä. Sekä oma ja muiden asenteet vaikuttavat paljon. Marianne on auttanut omien sanojensa mukaan se, että hän sai viettää lapsuutensa viittomakielisessä perheessä. Näin kaikki puhalsivat yhteen hiileen ja se on tuntunut Mariannesta lottovoitolta. Hän neuvookin pitämään tukiverkon kunnossa ja uskomaan itseensä, koska niin pääsee pitkälle, vaikka se vaatiikin paljon ponnisteluja kuulonäkövammaisilta.

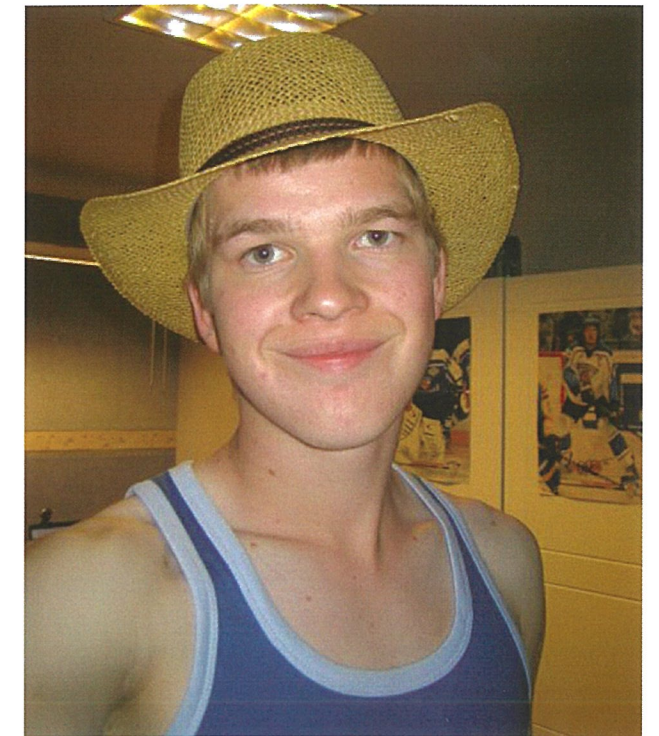
Veera Laukkarinen

Veera Laukkarinen on 22-vuotias nainen Jyväskylästä. Elämäniloinen Veera on matkalla kohti jännittävää välietappia elämässään, sillä hän odottaa esikoistaan. Laskettu aika on maaliskuussa. Syystäkin tulevilla äidillä on äitiyslomalla hymy herkästi kasvoilla.

Lapsuusajoista Veeralla on paljon hyviä muistoja. Parhaimmiksi kokeuksikseen hän laskee muun muassa kuulovammaisten lasten leirit ja kurssit. Veera ei kuitenkaan kokenut sairautta lapsuudessaan mitenkään rajoittavaksi tekijäksi, vaan hän päätti kokeilla itse rajojaan. Todella hienoa olivat harrastukset, joissa vaaditaan hyvän motoriikan, näön ja kuulon käyttöä. Vaikeuksista selvitettiin voittoon. Veera on elävä esimerkki siitä, että kuulonäkövammaisuudesta huolimatta voi olla aktiivinen ja hankkia ikimuistoisia kokemuksia.

Aarne Pirkola

Aarne Pirkola on 20-vuotias nuorimies, joka opiskelee viimeistä vuotta lukiossa. YO-kirjoitusurakka on edessä maaliskuun puolivälissä. Hän on esimerkki miehestä, joka ei jää lepäämään laakereilleen. Tällä hetkellä Aarne on innostunut pistekirjoituksen ja viittomakielen opiskelusta osana muuttuvaa kommunikaatiota. Tulevaisuutta varten on aina hyvä varautua hallitsemalla usean kommunikointimenetelmän.

Jo pikkupoikana Aarne otti sellaisen asenteen, että kuulonäkövammaisuus ei ole elämää rajoittava tekijä. Yritystä on aina riittänyt. Tosin Aarne myöntää sen, että pimeällä viittomien näkeminen voi olla hankalaa. Hän toivottaa kaikille tsemppiä ja oikein mukavaa lopputalven viettoa. ■